

Przegląd Białostocki

Redakcja: Rynek Kościuszki 1, tel. 63. ♦ BIAŁYSTOK ♦ Administracja: Legionowa 1, tel. 11. Kanta P.K. 64.106

Imponująca manifestacja polska w Paryżu z okazji odsłonięcia pomnika Adama Mickiewicza na „Placu Warszawy“

PARYŻ 29.4. Wstępem do uroczystości, związanych z odsłonięciem pomnika Mickiewicza w Paryżu była

akademia w języku francuskim, zorganizowana w sobotę wieczór w wielkim amfiteatrze Sorbony.

Prof. Andre Mazon, zajmujący tę samą katedrę, na której przed laty wykladał Mickiewicz, wygłosił wspaniały odczyt o życiu i twórczości Wieszczki polskiej. Po nim zabrał kolejno głos: dyr. Potocki, przedstawiciel ministra oświaty, rektor Kallenbach, prof. Ujejski, prof. K. Kostanecki, w imieniu Akademii Umiejętności oraz sen. Strug w imieniu Związku literatów.

Na zakończenie artysta Komedii francuskiej Hervey deklamował wśród entuzjastycznych oklasków przepelniając salę publiczności „Ode do młodości“, wyjątki z „Księgi pielgrzymstwa polskiego“, poloneza z „Pana Tadeusza“ i szereg innych utworów Wieszczki.

Dzisiaj rano odbyła się msza w kościele polskim Wniebowzięcia, na której m. in. był także Ignacy Paderewski, przybyły dzisiaj rano ze Szwajcarii.

O godz. 3-iej po poł. nastąpiło uroczyste odsłonięcie pomnika na placu Alma w obecności przedstawicieli władz miejskich, wojskowych i cywilnych.

Prezydenta Doumerguesa reprezentował gen. Sesson, ministra Briarda ambasador Laroche, poza

tem obecni byli posłowie czesko-słowacki, jugosłowiański, fiński, ki i attache wojskowy angielski, marszałek izby Buisson, b. ambasador Panafieu, Ignacy Paderewski, delegacja polska na czele z min. Carem, marszałkami Daszyńskim i Szymańskim, wicemarszałkiem Senatu Posnerem, szereg wybitnych osobistości polskich i francuskich oraz przedstawiciele kilkudziesięciu towarzystw polskich ze sztan-

darami.

Przemówienia
rozpoczął wiceprzewodniczący stowarzyszenia France - Pologne Lewandowski, który imieniem komitetu budowy pomnika przekazał go miastu Paryżowi.

Następnie prezes rady miejskiej m. Paryża Lemarchand przyjął imieniem zarządu miejskiego pomnik natchnionego Wieszczki Polki. Trzeci a kolei przemawiał mini-

ster oświaty Marraud. Ostatni zabrał głos ambasador Chlapowski, który wyraził wdzięczność inicjatorom pomnika, jego autorowi oraz miastu Paryżowi i rządowi francuskiemu, podkreślił nierozdzielność węzłów, łączących Francję z Polską. Przemówienie swe p. ambasador Chlapowski zakończył okrzykiem: „Niech żyje Francja!“

Z kolei nastąpiło

składanie wieńców,

a m. in. wieńca od miasta Paryża z napisem „Miasto Paryż — Adamowi Mickiewiczowi“. Wieniec od armii polskiej z napisem „Żołnierzy Niepodległości — Armia Polska“ złożył pułk. Bleszyński. Wieniec z kwiatów i wieńców polnych litewskich z napisem na olbrzymich rozmiarów samodzielnym „Największemu swemu Uczniowi — Uniwersytet Stefana Batoro“ złożył prof. Ruszczyk z Wilna. Wieniec od Tow. Literatów i dziennikarzy złożył Julian Ejsmond.

O godz. 5-iej po poł. odbyła się w sali Lena

akademia w języku polskim, pod honorowym przewodnictwem weterana emigracji polskiej dr. Gierszyńskiego, który zajął to zebranie. Minister Car wygłosił przemówienie, skierowane głównie do kolonii polskiej we Francji. Mówca zakończył okrzykiem na cześć emigracji polskiej, Rzeczypospolitej Polskiej, jej Prezydenta i Wodza narodu i twórcy państwa polskiego, Marszałka Piłsudskiego.

Następnie profesor Uniwersytetu warszawskiego, Ujejski, wygłosił

dluższy odczyt o twórczości Mickiewicza i o współczesnych jego kontynuatorach. Dalej przemawiał kolejno prof. Ruszczyk w imieniu Uniwersytetu Stefana Batoro, ks. Gerstman, prorektor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, prof. Grabowski, im. uniwersytetu poznańskiego. Ostatni przemawiał Stefan Reyer, prezes Związku robotników polskich we Francji.

W części koncertowej „Ode do młodości“ wypowiedział artysta scen warszawskich p. Zeromski, Ballade i Scherzo Chopina odegrała p. Wanda Piasecka, koncert Jankeła z „Pana Tadeusza“ wypowiedziała p. Zofia Szreniawa i na zakończenie chór mieszany Towarzystwa miłośników sceny polskiej w Paryżu pod batutą prof. Piszerza z Łwowa odśpiewał „Boga Rodzicio“.

Wieczorem odbył się uroczysty obiad w ambasadzie

na cześć prezydenta Doumerguesa.

Po obiedzie odbył się wielki raj, w którym wzięło udział około 1000 osób z pośród przedstawicieli kolonii polskiej i wybitnych osobistości ze świata francuskiego.

NIEMKA POPEŁNIŁA GRABIEŻ „Na srebrnym globie“ Jerzego Żuławskiego

Thea von Harbou już po raz drugi żeruje na polskiej literaturze

NEUBABELSBERG 29.4. Pani Thea von Harbou „autorka“ znanego w Warszawie filmu „Metropolis“, pracuje nad nowym filmem „Kobieta na księżycu“. Film ten realizować ma Fritz Lang dla „Ufy“.

Osoba Thei von Harbou znana już jest Czytelnikom Kurjera Czerwonego z procesu o naruszenie prawa autorskiego, wytoczonego jej w Berlinie przez warszawiankę p. Wandę Ursyn-Doebeckę.

Pani Ursyn zarzuciła Thei von Harbou prostą kradzież literacką i udowodniła przed sądem, że cały „Metropolis“ jest

wzięty z jej scenariusza złożonego i odrzuconego przez Ufę. Niezrażona wyrokiem sądowym, pani von Harbou dalej prowadzi swe nieuczciwe plagiatorskie rzemiosło.

Okazuje się bowiem, że „Kobieta na księżycu“ jest tylko przeróbką arcydzieła Jerzego Żuławskiego „Na srebrnym globie“. Przerobiła ona tylko na zwiska, zostawiając całą akcję Żuławskiego.

Pani Thea von Harbou żeruje specjalnie na pisarzach polskich w tem mniemaniu, że polskie piśmiennictwo jest mało znane na Zachodzie. Nie udało jej się to jednak. Zbyt jeszcze mało znani w Europie, sami znamy te Europejczyści doskonale. Czujność nasza nie zawiódła nas.

Pani Thea von Harbou będzie miała nowe przykrości i będzie się musiała pożegnać z chęcią o kradania polskiej literatury.

Konferencja rozbrojeniowa w Genewie

Jedno z posiedzeń plenarnych, na których tak często zdumiewałam krajo-mówcami popisuje się Litwinów tego towarzysze delegacji Z. S. S. R.

Precz z Schachtem! wołają zdrowo myślący Niemcy Szkodzi on sprawie pokoju i własnej ojczyźnie

Berliński związek pacyfistów powziął rezolucję potępiającą wystąpienie Schachta w Paryżu w sprawie kuratora polskiego i kolonii oraz oburzającą się na obraźliwy dla Polski artykuł tego „działacza“ ogłoszony w „Journal de Genewie“.

Pacyfiści niemieccy twierdzą, że pizerwa w rokowaniach nastąpiła właśnie skutkiem tego politycznego zabarwienia, jakie oświadczeni-

Nagły zgon starosty Wybickiego wnuka autora hymnu narodowego

TORUŃ 29.4. Wczoraj zmarł tu nagłe starosta dr. Józef Wybicki.

Prof. dr. Mittelberger

Opublikowany, po wycofaniu kandydatury przez dr. Endera, na stanowisko kanclerza Austrii.

Śmierć zaskoczyła dr. Wybickiego w chwili, gdy zęgnął się z wojewodą Lamotem, któremu wręczał rezolucję, uchwaloną na wiecu protestującym przeciw zamachowi Schachta na całość granic Polski.

W chwili, gdy dr. Wybicki podawał reke wojewodzie, dostał nagłe ataku serca i osunął się na ziemię. Pomimo natychmiastowej pomocy lekarskiej, dr. Wybicki w kilka minut później zakończył życie.

Zwłoki przewiezione zostaną samochodem do grobów rodzinnych do Mszany, pow. brodnickiego, — gdzie spoczną obok zwłok dziada jego gen. Józefa Wybickiego, autora hymnu narodowego „Jeszcze Polska nie zginęła“.

NOWY JORK 29.4. Miasto Obregon w stanie Sonora, zajęte przez powstańców meksykańskich zostało przez 3 samoloty rządowe zbombardowane.

Jeden z pocisków padł na gmach poselstwa Stanów Zjednoczonych, który został zupełnie zburzony.

Polak burmistrzem Karwiny wybrany głosami wszystkich stronnictw polskich

CIESZYŃ 29.4. W tajnym głosowaniu rada gminna wybrała burmistrzem Karwiny miejscowego lekarza, jednego z najwybitniejszych działaczy polskich, dr. Wacława Olszaka, który zyskał 28 głosów, podczas gdy na jego kontrkandydata z ramienia Czechów, Kuczerę, padło tylko 14 głosów.

W ten sposób Karwina, gdzie Czesi przez szereg lat unieważniali wybory, naczynając komisarza rządowego otrzymali znowu burmistrza Polaka.

Dr. Wacław Olszak jest prezesem Macierzy Szkolnej ks. Cieszyńskiego.

Wynik wyboru stanowi pierwszy realny wynik porozumienia stronnictw polskich w Czechosłowacji. Olszak, który kandydował z listy

katolickiej, otrzymał głosy Polaków zarówno ewangelików, jak i socjalistów, a nawet i komunistów polskich.

W katastrofie samochodowej zginęła cała rodzina złożona z 4 osób

NOWY JORK 29.4. W pobliżu Elkhart w stanie Kansas najechał autobus na samochód osobowy, rozbijając go doszczętnie. Zśród pasażerów samochodu i autobusu 5 osób, w tem 4-osobowa rodzina, poniosła śmierć, 11 jest rannych.

Bunt na Kaukazie Stawropol opanowany przez powstańców Sowiety usiłują ogniem armat stłumić powstanie

RYGA, 29.4. Wzmagający się nieustannie opór przeciwko naczyniam Sowietów przybrał na Kaukazie północnym rozmiary powstania.

Powstańcy opanowali Stawropol i zdobyli w nim znaczne składy broni i amunicji. Oddział armii czerwonej w Stawropolu przeszedł na stronę powstańców.

Drugim ogniskiem buntu jest Kubań, gdzie ukazał się silny oddział kozaków kubańskich, którzy dokonali już licznych napa- dów na urzędy okręgu kubańskiego. Z Rostowa wysłano silne oddziały wojska specjalnego G. P. U. dla stłumienia ruchu.

W pierwszych starciach zabitych i zranionych po obu stronach wiele osób.

W okręgu stawropolskim armia sowiecka ostrzeliwała z armat trzy wsie, które zrównała z ziemią.

Jubileusz znakomitego chemigrafa

MAX SAHM

Wybitny specjalista b. flaszki z dziedziny chemigrafii. Pędziesięcioletnia praca na t. m. p. przyczyniła się wielce do unowocześnienia metod drukarskich przez zastosowanie chemigrafii w różnorodnych dziedzinach sztuki graficznej.

Znamienne wybory do Kasy Chorych w Gostyninie

Onegdaj odbyły się wybory do Rady Kasy chorych w Gostyninie, woj. warszawskiego.

Na 45 mandatów PPS. zyskała 21, Blok Bezpartyjny 11, Stronnictwo Narodowe — 6, Sjonści 2, Ortodoksi 2, Bund — 2 i Niemcy — 1 miejsc.

W starej Kasie chorych socjaliści mieli większość absolutną.

Oskarżenie ks. Jusupowa o trucie'stwo po 'a' emniczym zamachu na życie arystokraty francuskiego

PARYŻ 29.4. — Tel. wł. — Długa sensacja wywołał tajemniczy za-

mach morderczy, w który wmlęsza na jest emigracja rosyjska.

Hrabie Larehtix, zamieszkałemu na zamku swym w pobliżu Montpellier podano w potrawach truciznę, z powodu której poważnie zachorował. Te same objawy stwierdzono u żony jego, dwójga dzieci i gości.

Aresztowano kamerdynera hrabiego, pochodzącego z Hiszpanii, w którego pokoju znaleziono 2 flaszki z trucizną.

Zeznał on z początku, że działał z polecenia kamerdynera księcia Jusupowa i że miał obiecać nagrodę 50 tys. fr. za zgładzenie hrabiego.

Książę Jusupow, który, jak wia- domo, brał udział w zabójstwie Rasputina, jest kuzynem hrabiego i często bawił na jego zamku wraz z swym służącym, który pochodził z dobrej rodziny rosyjskiej.

Ostatnio Jusupow bawił w Rumuni, jako pełnomocnik księcia Karola, następnie zaś w Wiedniu.

Przy drugim przesłuchaniu Hiszpan, jako pełnomocnik księcia Karola, podał jednak jego zbrodniczy czynu tryzmany są w tajemnicy.

Przedstawiciele armii japońskiej w Warszawie

Zastępca szefa sztabu generalnego gen. Kwańietki w towarzystwie szefa Oddziału II, ppłuk. Pełczyńskiego wita na dworcu przybyłego 27 bm. do Warszawy generała armii japońskiej Matsui, b. szefa Oddziału II. Generalowi japońskiemu towarzyszą mjr. Tomimaga i kpt. Terada.